

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 8Co/351/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113221022
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 11. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Fil'akovský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8113221022.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Fil'akovského a sudcov JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Anny Kovaľovej v právnej veci navrhovateľky: Mgr. T. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. XX/XX, P. - G., právne zastúpeného: JUDr. Zdeňka Vokálová, advokátka so sídlom Prešov, Hlavná 61, proti odporcovi: Rapid lite životná poisťovňa, a.s., Košice, Garbiarska 2, IČO: 31 690 904, právne zastúpeného: JUDr. Daniel Blyšťan, s.r.o., Košice, Rastislavova 68, o zrušení rozsudku Arbitrážneho súdu, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 12.09.2014 č.k. 10C/186/2013-190 jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Odporca n e m á p r á v o na náhradu trov odvolacieho konania a navrhovateľke sa ich náhrada n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zrušil rozsudok Arbitrážneho súdu Košice, so sídlom Alžbetina 41, sp. zn. 3C/2517/2012 zo dňa 19.01.2012. Odporcovi uložil povinnosť nahradiť navrhovateľke trovy konania vo výške 205,67 Eur na účet jej právneho zástupcu, v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že návrhom podaným na tunajšom súde dňa 16.07.2013 žiadal navrhovateľ zrušiť rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu v Košiciach sp. zn. 3C 2517/2012 zo dňa 19.01.2012. Predmetný návrh odôvodnil neplatnosťou rozhodcovskej doložky, ktorá nebola individuálne dojednaná a spôsobila nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v jeho neprospech ako spotrebiteľa. Predmetná rozhodcovská doložka bola vopred pripravená odporcom a v dôsledku, že rozhodcovský súd nemá vo veci právomoc z dôvodu neplatnej rozhodcovskej doložky, je dôvodné zrušiť rozsudok Arbitrážneho súdu.

Odporca nesúhlasil s podaným návrhom, poukázal na skutočnosť, že rozhodcovská doložka bola individuálne dojednaná medzi účastníkmi konania v rámci osobitných zmluvných dojednaní a tieto boli samostatne podpísané navrhovateľom, ktorý bol o týchto skutočnostiach oboznámený zo strany osoby, ktorá vyvíjala činnosť na uzavretie poisťných zmlúv. Taktiež poukázal na skutočnosť, že návrh na začatie konania nie je určitý a zrozumiteľný, čím je takéto rozhodnutie materiálne vykonateľné. Uviedol tiež, že predmetné poisťné zmluvy uzatvoril navrhovateľ na oboch stranách, a to na jednej strane ako poisťník a zároveň na strane druhej za odporcu ako oprávnený sprostredkovateľ poistenia, preto keďže bol sám sebe sprostredkovateľom poistenia, s informáciami o poistnom vzťahu nakladal v rámci svojej vlastnej podnikateľskej činnosti ako finančný agent a mal ich k dispozícii dávno pred uzavretím poisťného vzťahu. Poukázal na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie pod č. C-464/2001, kedy zmluvu je

možné považovať za spotrebiteľskú len v prípade, ak zo skutkového stavu vyplýva, že spojenie medzi zmluvou za účelom plnenia súkromných potrieb a činnosť v rámci povolania, či podnikania domnelého spotrebiteľa je len zanedbateľná.

Poukázal na to, že navrhovateľ ako sprostredkovateľ poistenia musel vedieť o všetkých náležitostiach všeobecných poistných podmienok ako aj o náležitostiach rozhodcovskej doložky.

Súd prvého stupňa po vykonanom dokazovaní zistil skutkový stav, podľa ktorého dňa 29.09.2008 účastníci konania uzavreli poistnú zmluvu, na základe ktorej bolo dojednané poistné na dobu 15 rokov. Poistenie trvalo od 30.09.2008 a malo byť ukončené 30.09.2023. Podaním zo dňa 19.10.2009 oznámil odporca navrhovateľovi zánik poistenia z dôvodu doručenia žiadosti navrhovateľa na zrušenie poistnej zmluvy. Na základe návrhu zo dňa 02.01.2012 uplatnil odporca voči navrhovateľovi na Arbitrážnom súde v Košiciach právo na zaplatenie sumy 145,99 Eur s poukazom na časť 12 ods. 7a všeobecných poistných podmienok. Navrhovateľ podpísal poistnú zmluvu ako poistený, ale aj za poisťovňu ako jej zástupca.

Súčasťou poistnej zmluvy sú Všeobecné poistné podmienky, ktoré podpísal aj žalobca. Čl. XV. upravuje rozhodcovské konanie. V bode 1 sa konštatuje, že poisťovňa a poistník sa dohodli na tom, že všetky spory sa budú riešiť v rozhodcovskom konaní. O výbere rozhodcovského súdu alebo o poverení rozhodcov pre konkrétny prípad rozhoduje poisťovňa, ktorá vydá aj štatút rozhodcovského súdu. VPP pokračujú formou predtlaču do osobitných zmluvných dojednaní k poistnej zmluve, v ktorých v bode 2 sa uvádza, že poistník a poisťovňa týmto vyjadrujú svoju vôľu v prípade vzniku akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami, že namiesto súdneho konania z dôvodu účelnosti, praktickosti a rýchlosti podrobia sa rozhodcovskému konaniu v zmysle XV. časti týchto VPP. Toto ustanovenie chápú zmluvné strany ako rozhodcovskú doložku. Aj tieto dojednania sú podpísané žalobcom v ten istý deň ako VPP a poistná zmluva.

V časti XVII. VPP označených ako „záverečné ustanovenia“ je 19 bodov (vrátane podbodov), pričom v bode 7a sa uvádza, že s uzavretím poistnej zmluvy je pri jej vzniku spojený osobitný provízny náklad v podobe úhrady odmeny za sprostredkovanie poistnej zmluvy medzi poisťovňou a poistníkom, ktorý uhrádza poisťovňa. Podpisom poistnej zmluvy vzniká poisťovní osobitná pohľadávka voči poistníkovi vo výške vyplatennej províznej odmeny za sprostredkovanie príslušnej poistnej zmluvy, ktorá sa vysporiada pri ukončení poistného vzťahu zápočtom voči odkupnej hodnote, ak je vytvorená alebo poistnému plneniu. Ak odkupná hodnota pri ukončení poistného vzťahu vytvorená nebola, pohľadávka sa stáva splatnou dňom ukončenia poistného vzťahu a poisťovňa je oprávnená voči poistníkovi ju uplatniť podľa zásad dohodnutých v týchto všeobecných poistných podmienkach pred rozhodcovským súdom.

Na základe uvedeného návrhu rozhodcovský súd v Košiciach vydal dňa 19.01.2012 rozhodcovský rozsudok, ktorým zaviazal navrhovateľa v tomto konaní zaplatiť odporcovi sumu 145,99 Eur a trovy rozhodcovského konania vo výške 276 Eur.

Navrhovateľ uviedol, že pracoval počas štúdia na základe registrácie DIČ pre odporcu ako sprostredkovateľ na základe zmluvy o sprostredkovaní poistenia a uzavretie poistnej zmluvy pre neho samého bolo navrhnuté zo strany vedenia poisťovne. Počas platnosti zmluvy o sprostredkovaní poistenia uzavrel niekoľko poistných zmlúv zväčša s členmi rodiny. Absolvoval školenie zo strany vedúcej obchodnej skupiny a následne aj preskúšanie. Predmetom týchto školení však neboli rozhodcovské doložky a osobitosti rozhodcovského konania. Zo strany vedenia spoločnosti boli sprostredkovatelia poistenia inštruovaní tak, že zmluvy musia byť podpísané vo všetkých kolónkach, v opačnom prípade nebudú registrované a poistný vzťah nevznikne. Navrhovateľ uviedol, že má ukončené magisterské štúdium umeleckého smeru a poučenie o finančných produktoch získal len z poučenia, resp. školení organizovaných odporcom. Túto činnosť vykonával popri štúdiu.

Súd vec právne posúdil podľa ustanovenia § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 01.01.2008, § 52 ods. 2, 3, 4 Občianskeho zákonníka, § 53 ods. 1, 2, 3, 4, 5 Občianskeho zákonníka, § 40 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z., § 41 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. a dospel k nasledovným záverom.

Predbežná otázka je, či navrhovateľ má v danom prípade postavenie spotrebiteľa, pokiaľ poistnú zmluvu uzatváral v mene odporcu sám so sebou. V zmysle citovaného ustanovenia § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka je spotrebiteľ fyzickou osobou, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej

zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti. Nepochybne teda navrhovateľ má postavenie spotrebiteľa, pretože aj ak by súd pripustil výklad, že pri uzatváraní predmetnej poisťovnej zmluvy, túto vykonával v rámci svojej činnosti, ktorou sprostredkoval poistenie pre odporcu, pri plnení z tejto zmluvy nepochybne nekonal ako profesionál, ale ako súkromná osoba. Z tohto dôvodu nie sú splnené súčasne obe podmienky vyžadované Občianskym zákonníkom, a preto možno priznať navrhovateľovi postavenie spotrebiteľa. Tomuto záveru svedčí aj skutočnosť, že navrhovateľ nebol profesionálnym sprostredkovateľom poistenia, nakoľko v tomto čase bol študentom a vykonával túto činnosť len ako vedľajšiu zárobkovú činnosť na základe registrácie DIČ, preto v tejto súvislosti možno teda aplikovať na tento skutkový stav aj závery rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie pod zn. C 464/2001, podľa ktorej je možné zmluvu považovať za spotrebiteľskú, ak spojenie medzi zmluvou za účelom plnenia súkromných potrieb a činnosťou v rámci povolania je len zanedbateľné. To znamená, že naozaj v danom prípade toto spojenie je len zanedbateľné, a preto túto zmluvu možno považovať za spotrebiteľskú, aj vo vzťahu k navrhovateľovi ako sprostredkovateľovi poistenia, ktorý súčasne uzavrel zmluvu za seba aj za odporcu. Súd pritom prihliadol aj na skutočnosť, že v podstate z výpovede navrhovateľa vyplynulo, že ku takémuto konaniu nepriamo nabádal odporca svojich sprostredkovateľov, tak aby mali dostatočný počet zmlúv, čím bolo dané ich ohodnotenie. Navrhovateľ pri uzatváraní tejto zmluvy nekonal ako podnikateľ, pokiaľ uzatváral poistenie pre seba, podľa názoru súdu je nelogický záver, aby niekto ako profesionál uzatváral pre seba životné poistenie. To podľa názoru súdu je vylúčené v bežnom živote, a preto nemožno dospieť k záveru, že navrhovateľ nemá postavenie spotrebiteľa. Pokiaľ teda dospejeme k záveru, že navrhovateľ v tomto vzťahu je spotrebiteľom, je dôvodné sa zaoberať platnosťou rozhodcovskej doložky.

Aby táto bola platná, musela by byť individuálne dojednaná a ďalšou podmienkou je to, aby mohol spotrebiteľ aktívne ovplyvniť jej obsah. Z výpovede navrhovateľa vyplynulo, že všetky kolónky v zmluve museli byť podpísané, v opačnom prípade by nebola zmluva zaregistrovaná, preto súd dospel k záveru, že spotrebiteľ nemohol ovplyvniť znenie týchto poisťovných podmienok, napriek skutočnosti, že tento podpis bol osobitný ohľadom rozhodcovskej doložky, čím teda boli splnené obe podmienky, že táto rozhodcovská doložka nebola ani individuálne dojednaná, ani nemohol spotrebiteľ ovplyvniť jej obsah. Tomuto záveru dosvedčujú zhodné výpovede svedkov, nielen samotnej navrhovateľky, ale aj svedkov v iných konaniach, ktoré súd prejednával, kde samotní sprostredkovatelia poistenia neboli poučení o tom, čo v praxi značí rozhodcovská doložka a aká má následky pre klienta, čo nebolo v žiadnom z prejednávaných prípadov sporné.

Predbežnou otázkou, s ktorou sa súd zaoberal, bola otázka, či osobitné zmluvné dojednania, na základe ktorých vyjadrili zmluvné strany vôľu, že v prípade akéhokoľvek sporu medzi nimi, sa namiesto súdneho konania podrobia rozhodcovskému konaniu. Súd má za to, že toto zmluvné dojednanie nebolo individuálne dojednané.

Podľa názoru súdu je nutné uzavretie rozhodcovskej zmluvy predložiť a objasniť spotrebiteľovi takým spôsobom, aby tento mal možnosť po náležitom oboznámení sa s vecou prijať alebo vylúčiť takýto návrh bez toho, aby týmto jeho úkonom bol podmienený podpis zmluvy vo veci samej. Takáto možnosť slobodnej autonómnej vôle pre navrhovateľa ponechaná nebola ako to vyplýva z jeho výsluchu. Súd vychádzal zo skutočnosti, že v konaní zo strany odporcu nebol produkovaný žiaden dôkaz, ani navrhnutý, ktorý by preukázal opak tvrdení navrhovateľa. Z týchto dôvodov súd má za to, že rozhodcovská doložka, ktorá bola predtlačená vo formulári a nebola individuálne dojednaná, spôsobuje nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech navrhovateľa, teda spotrebiteľa. Napriek skutočnosti, že je to uvedené ako osobitné zmluvné dojednanie, súd poukazuje na vyššie uvedené tvrdenia, že jedná sa o odporcom pripravený návrh zmluvy, ktorý bol predložený navrhovateľovi na podpis bez jeho reálneho objasnenia, či poučenia o jeho právach.

Z týchto dôvodov súd má za to, že sa nejedná o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku, naopak, jedná sa o vopred pripravenú podmienku, ktorej obsah nebolo možné meniť na základe rokovania strán.

S poukazom na vyššie uvedené dôvody preto súd považoval za právne dôvodné vyhovieť návrhu na zrušenie rozhodcovského rozsudku s poukazom na ustanovenie § 40 ods. 1 písm. c/ zákona č. 244/2002 Z. z.

Pokiaľ sa týka ostatných námietok vznesených odporcom, tieto súd nepovažoval za dôvodné, dospel k záveru, že samotný petit žalobného návrhu je jasný, zrozumiteľný a určitý, že navrhovateľ má postavenie spotrebiteľa, pričom ostatné námietky nie sú dôvodné, nakoľko sa nevzťahujú na prejednávajúcu vec, kde sa súd zaoberal skutočnosťou, či rozhodcovská doložka je platná alebo nie a nie samotnou výškou poistného plnenia.

V konaní bolo preukázané, že návrh na začatie konania o zrušenie rozhodcovského rozsudku bol podaný v zákonnej lehote v zmysle zákona o rozhodcovskom konaní.

Výrok o trovách konania vyplýva z § 142 ods. 1 O.s.p., keď súd priznal úspešnému navrhovateľovi právo na náhradu trov konania vo výške 205,67 Eur. Trovy konania boli určené v zmysle vyhlášky MS SR 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za tri úkony právnej služby, a to prevzatie a príprava obhajoby, písomná žaloba na súd a účasť na pojednávaní dňa 24.05.2014, a to 2 x po 60,07 Eur a 1 x 61,87 Eur. K tomu je nutné pripočítať 2 x režijný paušál za rok 2014 po 7,81 Eur a 1 x 8,04 Eur za úkon v roku 2014. Súd nepovažoval za účelné písomné vyjadrenia predložené do spisu v súvislosti s priznaním náhrady trov konania. V týchto písomných vyjadreniach nereagoval navrhovateľ na žiadne nové skutočnosti, ktoré boli v konaní a pre rozhodnutie súdu nemali podstatný význam. Z uvedeného dôvodu súd nepovažoval za účelné zaťažiť trovami týchto úkonov neúspešného odporcu.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie odporca. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Ako dôvod uviedol, že zistenia súdu nemajú oporu v skutkovom stave, vychádzajú z nesprávne zisteného skutkového stavu a nesprávneho právneho posúdenia veci. Navyše súd postupoval aj v rozpore s právom EÚ, porušil právne predpisy o dokazovaní a rozsudok je v jeho podstatných častiach nepreskúmateľný.

Podľa názoru odvolateľa toto konanie nie je spotrebiteľským sporom a navrhovateľ v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku má povinnosť zaplatiť súdny poplatok. Pokiaľ súd konal napriek tomu, že nebol zaplatený súdny poplatok, porušil tým zásadu rovnosti účastníkov konania. Nesprávny je záver súdu, že navrhovateľ má postavenie spotrebiteľa, keďže pri plnení tejto zmluvy nepochybne nekonal ako profesionál, ale ako súkromná osoba. Dvojité postavenie navrhovateľa nie je možné jednoducho oddeliť či ignorovať.

V danom prípade je nepochybné, že činnosť navrhovateľa v rámci jeho predmetu podnikania - sprostredkovania poistenia tejto konkrétnej poistnej zmluvy - je nezanedbateľná a súvisí s uzavretím predmetnej poistnej zmluvy, ale je naopak podstatnou a rozhodujúcou skutočnosťou. Navrhovateľ pôsobil ako podnikateľ - výlučný sprostredkovateľ poistenia - pre odporcu, kde ako profesionál v rámci predmetu svojho podnikania ponúkal iným, a v tomto konkrétnom prípade sám sebe, uzatvorenie predmetnej poistnej zmluvy. Navrhovateľ nie len že podnikal v oblasti poisťovníctva, ale túto činnosť vykonával priamo pre odporcu a v rámci svojej činnosti neponúkal obdobné produkty (poistné zmluvy napr. iných subjektov), ale totožné produkty ako ponúkol a následne aj uzavrel sám so sebou.

Záver prvostupňového súdu o tom, že zmluvu možno považovať za spotrebiteľskú aj vo vzťahu k navrhovateľovi ako sprostredkovateľovi poistenia, ktorý súčasne uzavrel zmluvu za seba aj odporcu, je priam protirečivý a nezrozumiteľný a vo svetle okolností prejednávaneho prípadu neobstojí. Aj v zmysle teórie priemerne obozretného a vnímavého spotrebiteľa je potrebné vždy zohľadniť konkrétne povinnosti, prístup k informáciám, vedomosti, znalosti a vzťah k uzavretiu zmluvy osoby (navrhovateľa), ktorá sa dovoľáva ochrany práv spotrebiteľa. Právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa nesmú byť zneužívané, ale majú slúžiť len na vyrovnanie potenciálnej informačnej nerovnováhy osoby, u ktorej všeobecný predpoklad (vyvrátiteľný) na horší prístup k informáciám a v dôsledku toho nižšiu možnosť a mieru informovanosti, čo je však v prípade navrhovateľa vylúčené.

Odvolateľ ďalej namietal, že súd porušil ustanovenie § 129 ods. 1 O.s.p., keď odporcom predložené dôkazy nevykonal spôsobom stanoveným v O.s.p., a to konkrétne listiny - dôkazy neprečítal na pojednávaní ani neoznámil ich obsah. Odporca predložil v tomto konaní viacero listinných dôkazov, pričom ani jednu listinu ako dôkaz súd nevykonal spôsobom uvedeným v ustanovení § 129 O.s.p. - súd teda tieto dôkazy vôbec nevykonal. Súd ani jeden listinný dôkaz nevykonal spôsobom stanoveným v O.s.p., čo malo podstatný vplyv na správne zistenie skutkového stavu a posúdenie týchto dôkazov a teda aj na rozhodnutie vo veci samej.

V zápisniciach o pojednávaní zo dňa 23.05.2014 a zo dňa 12.09.2014 sa nenachádza žiaden údaj o tom, ako súd splnil svoju povinnosť vykonať listinné dôkazy - t.j. prečítaním listinných alebo oznámením ich obsahu. Podľa odporcu nevykonanie listinných dôkazov v tomto konaní postupom v zmysle Občianskeho súdneho poriadku je dôvodom, prečo súd na tieto dôkazy neprihliadal, nesprávne zistil skutkový stav a ani sa s nimi nijako v odôvodnení rozsudku nevysporiadal a teda aj z toho dôvodu je napadnutý rozsudok nezákonný a nepreskúmateľný.

Súd na pojednávaní porušil aj ustanovenie § 118 ods. 2 O.s.p., v zmysle ktorého po vykonaní úkonov podľa odseku 1 predseda senátu podľa doterajších výsledkov konania uvedie, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné, ktoré právne významné skutkové tvrdenia zostali sporné a ktoré dôkazy súd nevykoná, aj keď ich účastníci navrhli. Súd riadne nesplnil povinnosť podľa ustanovenia § 118 ods. 1 O.s.p., súd nevykonal dôkazy v súlade s O.s.p. a takto nepostupoval podľa zákona ani ďalej a porušil aj ustanovenie § 118 ods. 2 O.s.p.

Rovnako aj nevykonanie dôkazov v súlade s O.s.p., nevykonanie dôkazov, ktoré odporca navrhol, pričom súd ich nevykonal a ani nerozhodol, že ich nevykoná, ako aj to, že dokazovanie nebolo vyhlásené za skončené svedčí o zmätočnosti konania a o tom, že postupom súdu tak bola odporcovi odňatá možnosť konať pred súdom a teda zmarené jeho právo na spravodlivý proces.

Odvolateľ sa nestotožňuje s odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa, v zmysle ktorého na to, aby bola rozhodcovská doložka platná, musela by byť individuálne dojednaná a ďalšou podmienkou je to, aby mohol spotrebiteľ aktívne ovplyvniť jej obsah. Tento záver nemá žiadnu oporu v právnych predpisoch, a to ani v predpisoch platných v rozhodnom čase, platných predtým a ani v ich súčasnom platnom znení. Súd nesprávne vykladal právne predpisy a v dôsledku toho ich aj nesprávne aplikoval, a preto sú jeho závery v rozpore so zákonom, resp. právnymi predpismi.

Vo vzťahu k podstatným náležitostiam rozhodcovskej doložky odvolateľ uviedol, že súd pri závere o nevyvážení v právach a povinnostiach zmluvnej podmienky - rozhodcovskej doložky - v neprospech navrhovateľa vôbec nevymedzil a neuviedol, ktoré ustanovenia zmluvného vzťahu majú predstavovať „rozhodcovskú doložku, ktorá spôsobuje nevyváženosť“. Vymedzenie súdu je celkom všeobecné a nedáva odpoveď na to, ktoré konkrétne ustanovenia zmluvného vzťahu majú byť považované za tie, čo spôsobujú nevyváženosť a aj preto e rozhodnutie nepreskúmateľné.

Napokon nie je možné úplne obísť listinných dôkazom preukázaný fakt a to, že navrhovateľ slobodne, vlastnoručne a bez nátlaku podpísal osobitné zmluvné dojednania, v ktorých bola obsiahnutá rozhodcovská doložka (ani z vykonaných výpovedí nemožno vyvodiť iný záver). Je potrebné zdôrazniť, že odporca v konaní predložil na podporu svojich tvrdení dva písomné listinné dôkazy preukazujúce jeho tvrdenia, a to osobitné zmluvné dojednania k poisťnej zmluve, ako aj záznam o požiadavkách a potrebách klienta. Naproti tomu navrhovateľ tvrdenie o neplatnosti rozhodcovskej doložky, resp. vo svojej nevedomosti o nej založil len na ústnych tvrdeniach, ktoré podľa názoru odvolateľa neboli preukázané.

Súd sa vôbec nezaoberal a preto ani nevysporiadal s argumentáciou odporcu v súvislosti s aplikáciou 19. odstavca (odôvodnenia) Smernice 93/13/EHS.

Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ustanovení § 212 O.s.p. a zistil, že odvolanie odporcu nie je dôvodné.

Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto právnych a skutkových zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvostupňovým súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia je potrebné poukázať na skutočnosť, podľa ktorej účastníci v roku 2008 uzatvorili poisťnú zmluvu, pričom jej súčasť tvoria všeobecné poisťné podmienky. Právna úprava poisťných zmlúv je v Občianskom zákonníku obsiahnutá v 8. časti.

Podľa ustanovenia § 52 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy sa za spotrebiteľskú zmluvu považovala každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ zo spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ použijú sa vždy ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením rozhodnutia súdu prvého stupňa vo vzťahu k otázke, či navrhovateľ má v danom prípade status spotrebiteľa, keď poisťnú zmluvu uzatváral v mene odporcu, ktorého zastupoval na základe zmluvy o sprostredkovaní poistenia so sebou ako poisťníkom. Aj keď žalovaný ako poisťovateľ zastúpený žalobcom nepochybne konal pri uzatváraní poisťnej zmluvy v rámci predmetu svojho podnikania, navrhovateľ v pozícii poisťníka však nekonal v rámci svojej obchodnej či podnikateľskej činnosti, keďže uzatváral pre seba životné poistenie. Už samotná táto skutočnosť, teda že uzatváral pre seba životné poistenie vylučuje záver o tom, že konal pri uzatváraní zmluvy v rámci predmetu svojho podnikania.

Základnou črtou spotrebiteľskej zmluvy podľa tohto ustanovenia je to, že je pre spotrebiteľa vopred pripravená a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Zmluva uzatvorená so žalobkyňou túto charakteristiku spĺňa. Súčasťou zmluvy o úvere boli bez akýchkoľvek pochybností všeobecné poisťné podmienky, ktoré žalobkyňa ovplyvniť nemohla, nakoľko boli pripravené už vopred pre veľký počet spotrebiteľov. Podľa dohodnutej rozhodcovskej doložky (časť XV Všeobecných poisťných podmienok) sa všetky spory mali riešiť výlučne v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom. Takáto zmluvná podmienka v štandardnej formulárovej zmluve alebo vo všeobecných poisťných podmienkach inkorporovaných do takejto zmluvy, ktorá nebola spotrebiteľom individuálne dojednaná a ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku.

Za právne bezvýznamné je potrebné označiť tvrdenie o individuálnom dojednaní rozhodcovskej doložky v osobitných zmluvných dojednaniach. V týchto osobitných zmluvných dojednaniach si účastníci len opätovne dohodli povinnosť v prípade akéhokoľvek sporu podrobiť sa rozhodcovskému konaniu už raz dohodnutému vo všeobecných poisťných podmienkach. Z osobitných zmluvných dojednaní nevyplýva, aby v prípade ich nepodpísania žalobkyňou mala stratiť platnosť tiež časť XV všeobecných poisťných podmienok týkajúca sa rozhodcovského konania. Preto bez ohľadu na to, či by žalobkyňa osobitné zmluvné dojednania podpísala alebo nie jej povinnosťou vyplývajúcou zo všeobecných poisťných podmienok bolo podrobiť sa rozhodcovskému konaniu. Takúto duplicitnú úpravu riešenia sporov vo všeobecných poisťných podmienkach a osobitných zmluvných dojednaniach nemožno označiť inak ako za zavádzajúcu a mätúcu.

V súvislosti s akoukoľvek rozhodcovskou zmluvou je potrebné dodať, že jej cieľom je dosiahnuť prejednanie prípadného sporu rozhodcom ako súkromnou osobou, na ktorého zmluvné strany delegovali takúto právomoc. Častokrát sa rozhodcovská zmluva vyjadrí len v podobe rozhodcovskej doložky, ktorá splyva s ostatnými podmienkami v štandardnej zmluve. V porovnaní s ostatnými zmluvnými podmienkami je predsa len význam rozhodcovskej doložky osobitný, pretože pri vzniku sporu súkromná osoba rozhodne o právach a právom chránených záujmoch s cieľom dosiahnuť nový kvalifikovaný záväzok z pôvodnej zmluvy. Keďže sa tak stane v súkromnom právnom procese požiadavka na rešpektovanie princípov súkromného práva rozhodcom vrátane princípu dobrých mravov je plne opodstatnená. Ak rozhodcovská zmluva nebola osobitne spotrebiteľom vyjednaná alebo vyplýva zo štandardnej zmluvy a teda so vzťahu fakticky nerovnovážneho obavy, že slabšia strana si svoj osud v závažnej veci akou je prípadný neskorší rozhodcovský proces nedokáže náležite naplánovať sú plne na mieste.

Rozhodcovskú doložku v predmetnej veci si žalobkyňa osobitne nevyjedнала, nakoľko táto splyvala s ostatnými štandardnými podmienkami. Mohla len zmluvu ako celok odmietnuť alebo sa podrobiť všeobecným obchodným podmienkam a teda aj rozhodcovskému konaniu vyvolanému dodávateľom.

Občiansky zákonník účinný od 1.1.2008 za neprijateľnú podmienku v ustanovení § 53 ods. 4 písm. r/ považuje aj dojednanie vyžadujúce v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Občiansky zákonník s takouto neprijateľnou podmienkou spôsobujúcou značnú nerovnováhu v právach a v povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa v ustanovení § 53 spája sankciu neplatnosti.

Keďže ustanovenie § 53 Občianskeho zákonníka nikdy nebolo zaradené medzi prípady relatívnej neplatnosti (§ 40a Občianskeho zákonníka), išlo o neplatnosť absolútnu pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú musel súd prihliadať z úradnej povinnosti. Ak teda dojednaná podmienka ukladajúca spotrebiteľovi podrobiť sa rozhodcovskému konaniu vyvolanému dodávateľom je pre jej neprijateľnosť neplatná v rozhodcovskom konaní uplatnený nárok rozhodcovským súdom vôbec nemal byť prejednávaný a rozhodnutý. Rozhodcovský súd môže totiž vec v rozhodcovskom konaní prejednať len vtedy, ak medzi zmluvnými stranami bola v súlade s ustanovením § 3 zákona č. 244/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov uzatvorená platná rozhodcovská zmluva o tom, že všetky alebo niektoré spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo v inom právnom vzťahu sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní. Bez takejto platnej zmluvy majúcej buď formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve (§ 4 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov) rozhodcovskému súdu chýba základný predpoklad pre rozhodnutie sporu v rozhodcovskom konaní.

Rozhodcovská zmluva uzatvorená so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená. Z uzatvorenej rozhodcovskej zmluvy žiadne informácie o rozdieloch medzi riešením sporu pred rozhodcovským súdom a všeobecným súdom nevyplývajú. Žalovaný sa svojej zodpovednosti za uzatvorenie neprijateľnej zmluvnej podmienky nemohol zbaviť ani poukazom na princíp „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) uplatnením jeho dôsledkov v neprospech žalobkyne. Kým rešpektovanie tohto princípu v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov, reality praktického života a teda aj zdravému rozumu odporuje požiadavka na podrobné znalosti právnych predpisov zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu. Žalovaný ničím právne významným nepreukázal, aby žalobkyni poskytol jasné a zrozumiteľné informácie o tom, čo znamená výlučné riešenie sporov v rozhodcovskom konaní.

Za dôkaz opaku sa nedá označiť ani odporcom uvádzaný záznam o požiadavkách a potrebách klienta spísaný pri uzatváraní zmluvy. V tomto listinnom dôkaze sa nachádza iba zmienka o možnosti využitia inštitútu rozhodcovského konania bez akéhokoľvek objasnenia rozdielov medzi rozhodcovských a súdnym konaním. Hoci tento listinný dôkaz vyhodnotený nebol, táto okolnosť sama o sebe nie je dôvodom umožňujúcim zrušenie rozsudku rovnako ako porušenie ustanovenia § 118 ods. 2 O.s.p. Platí totiž ustanovenie § 212 ods. 3 O.s.p., podľa ktorého na vady konania pred súdom prvého stupňa prihliada odvolací súd len ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. K okolnostiam uzatvárania zmluvy sa vyjadroval navrhovateľ, pričom o pravdivosti jeho vyjadrenia nemá dôvod pochybovať ani odvolací súd.

Z ďalších listinných dôkazov vypracovaných samotným odporcom, a to zo záznamu o požiadavkách a potrebách klienta, všeobecných poisťných podmienok a osobitných zmluvných dojednaní nevyplýva, aby zo strany sprostredkovateľa poistenia bolo poskytnuté riadne vysvetlenie dôsledkov uzatvorenia rozhodcovskej doložky.

V súvislosti s namietaným porušením ustanovenia § 129 ods. 1 O.s.p. je potrebné zdôrazniť, že dôkaz listinou sa nevykonáva len jej prečítaním, nakoľko postačuje aj oznámenie jej obsahu. Pri listinných dôkazoch vypracovaných samotným odporcom stačí ich obsah oznámiť, keďže ide o listiny, ktorých obsah je odporcovi podrobne známy.

Odvolací súd považuje za potrebné zvýrazniť, že pojednávania uskutočného dňa 12.09.2014 sa osobne zúčastnil zástupca odporcu, ktorý spôsob vykonávania listinných dôkazov vôbec nespochyboval a

po poučení podľa ustanovenia § 120 ods. 4 O.s.p. výslovne uviedol, že nemá návrhy na doplnenie dokazovania.

Odvolací súd preto postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 219 ods. 1 a ods. 2 O.s.p. napadnutý rozsudok v celom rozsahu ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol v súlade s ustanovením § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p.

V odvolacom konaní neúspešný odporca nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. Navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania nebolo možné priznať, keďže o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.